

Published monthly by
Slovenian National Federation
of Canada

For the Editorial Board
and SNF Ivan Cerar

Address: 646 Euclid Ave.,
Toronto, Ontario, Canada

St. Joseph's Press, Toronto

Subscription rates: \$3.- per year
25 cents per copy
1 line 10 cent, 1 column x 1" \$ 1.40

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

"Ponosen sem, da sem Slo-
venec. Bog živi. On bo ob
vsem zatajevanju večno živel
in mali slovenski narod, koli-
kor časa mu ostane zvest, bo
živel z Njim in v Njem."
General Leon Rupnik

LETNIK VI. VOLUME VI.

TORONTO, 20. DECEMBER 1956.

ŠTEVILKA: 12. — NUMBER: 12.

VOŠČILO MINISTRskega PREDSEDNIKA KANADE

Krščanski svet slavi že skoraj dva tisoč let rojstni dan Princa miru — stari in mladi, bogati in revni, svobodni in zatirani.

Ko se letos pripravljamo na krščanske praznike, je naše veselje skaljeno z bolečino za vse one, katerih upanje na življenje v svobodnem in srečnem svetu so brezobzirno uničile zle sile, ki ne poznajo pomena miru na zemlji in blage volje do ljudi. Kljub temu jim daje tudi v tej temni uri obletnica Kristusovega rojstva moč in upanje na boljše božične praznike v bodočnosti.

Kanada je odprla svoja vrata in kanadčani svoja srca v pravem božičnem duhu vsem preganjanim in brezdomcem. Dobrodošlico izrekamo tistim možem in ženam, ki so se odločili, da začno graditi nove domove v tej deželi in da bodo delili možnosti in sadove razvoja našega naroda.

Naj prinesejo prihajajoči božični prazniki Vam in Vašim domovom mir in srečo!

Louis S. St. Laurent

BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE IN VSO SREČNO V NOVEM LETU 1957 ŽELI VSEM NAROČNIKOM, BRALCEM IN PRIJATELJEM

SLOVENSKA DRŽAVA
UREDNIŠTVO IN UPRAVA

WE QUOTE:

"OPPOSITION IN YUGOSLAVIA"

"For Yugoslavia is different from what Hungary or any other country was. We carried out our revolution with blood through the liberation struggle, and we cleaned our house very well during the revolution. Such a danger does not exist for us."

Marshal Tito in Pula on Nov. 11, 1956 as reported in U.S. News & World Report, Nov. 30, 1956, p. 107

SLABO GA JE OCENIL

Tito se je v svojem govoru po uporu na Madžarskem pohvalno izjavil o sedanjem komunističnem voditelju Poljske Gomulku. Tednik Time poroča v številki z dne 10. decembra, da je Tito izjavil o Gomulku po prvem njunem srečanju, da je napravil nanj

"zelo lep vtis. Je skromen in molčeč delavec". Gomulko vtis o Titu ni bil tako povoljen. Time poroča dobesedno: "Domišljavi Tito je napravil manjši vtis na Gomulko, ki ga je zasebno imenoval "debela svinja"".

"SLAVA BOGU NA VIŠAVAH IN MIR LJUDEM NA ZEMIJI"

POZABLJENA PETDESETLETNICA

16. novembra je preč. p. Kazimir Zakrajšek, OFM., obhajal petdesetletnico svojega

P. Kazimir Zakrajšek, O.F.M.

prihoda v Ameriko na Ameriških Brezjah v Lemontu. Med trajnimi spomeniki njegovega neumornega dela se posebno blesti slovenska božja pot Marije Pomagaj v Lemontu. Le Marija ve, koliko je žrtvoval in pretrpel v delu za njeno čast med Ameriški Slovenci. Njegovo veliko delo za Boga, Marijo, Cerkev, frančiškanski red in slovenski narod ni mogoče naštetih v kratkem članku. Ako bi hoteli navesti le suha dejstva, bi morali spisati knjigo. Preč. p. Zakrajška poznajo Slovenci v Ameriki, doma in po vsem svetu. Vse besede zvane prazno, ko tako jasno govori vrsta neporušljivih spomenikov, ki se dvigajo drug za drugim skozi vsa leta njegovega delovanja. Nobeden objektivni zgodovinar jih ne bo mogel prezreti.

Sv. Oče mu dal priznanje za njegovo delo v pismu, ki ga je prejel preč. p. Zakrajšek od državnega tajnika kardinala Gasparija 27. februarja 1926. Dr. Korošec ga je imenoval leta 1939 "očeta slovenskih izseljencev", ko je govoril o njegovem delu v korist slovenskih izseljencev po širnem svetu.

Ko zre preč. p. Zakrajšek na delo svojih preteklih petdeset let, niso samo svetle točke, ki se jih spominja. Koliko je bilo treba tihega zatajevanja, kolikokrat je žel obrekovanje mesto pohvale za svoje nesebično delo, koliko je bilo satanskih napadov na njegovo osebo, res pravi križev pot, in to žal ne samo od ideoloških nasprotnikov.

Preč. p. Kazimir Zakrajšek pa ni neotrudno deloval samo med Slovenci, temveč tudi med Slovaki in Hrvati v Ameriki. Naj omenimo samo hrvaško župnijo sv. Cirila in

CILJI IN TAKTIKA

Večkrat slišimo, da je politična taktika potrebna modrost, ki naj vodi do začrtanega cilja. To je brezdvoma res. Toda zdi se, da mnogi Slovenski politiki taktirajo brez cilja, oziroma bolje rečeno: Z nespretno politično taktiko ustvarjajo videz, da gredo mimo začrtanega narodnega cilja.

Za emigrantskega politika mora veljati pravilo: **Doslednost v načelih.** Emigrantski politik ne sme biti igračka raznih struj. Ne sme voditi narodne politike tako, kakor to žele razni državniki, ki imajo svoje, večkrat celo sebične interese.

Dejstvo je, da svetovni politiki delajo večkrat zelo nečedno politiko. Kakor da malih narodov sploh ni, kakor da tlačeni narodi nimajo nobenih želj, ali pa, da se ne sploščajo za tak "drobiž" kaj več tvegati.

Lepa so bila Wilsonova gesla o narodni samodolčbi. Prav lepo zveni Atlantska listina. Toda vse to so bila le zveneča gesla v težkih trenutkih. Ko bi morala ta gesla postati meso, so politiki prillili tem geslom toliko vode, da je vse zvozenelo. Narodi od teh gesel niso imeli nič več kot le boleč občutek, da so izdani. Politika ni bila vojena od načel, ampak le od trenutnih koristi.

Vse to ne sme omajati načelnosti emigrantskih politikov. Ti ne morejo taktizirati, zdaj ubirati to, zdaj drugo pot. Zdaj se držati rezervirano, ker ne ve, kakšni so cilji "velikih", jutri zopet delati drugače. Naloga emigracijske politike je v tem, da **izpoveduje to, kar zaslužni narod doma želi. Ona mora biti**

glasnik narodovih želja, pa naj je to velikim političnim kovcem prav ali ne.

Slovenci zahtevamo svobodno slovensko državo. To je vsenarodna zahteva in vsenaroden program. Biti si moramo na jasnem, kakšna naj bo ta nova državna tvorba. Naša beseda mora biti v tem pogledu jasna in brez vseh stranskih misli. **Naša narodna zahteva po lastni državi mora biti tako jasno izražena, da ne bo nikjer prav nobenega dvoma o njej.** O teh zahtevah mora biti poučen ves svet. Ni to naša domača hišna zadeva, ki jo bomo nekoč "bratsko" uredili s Srbi in Hrvati. To je zadeva svetovne javnosti, s katero želimo imeti nekoč zveze kot svobodna država. **Odpasti mora vloga kovača, ki drži hkrati dvoje želez v ognju.** Če ne bo uspelo eno, bomo pa ubrali drugo pot. Ne! **Naša pot je samo ena - svobodna slovenska država - brez vseh primesi kake "jugoslavščine" odnosno federalizma.**

Jugoslovanski federalizem je - odkrito si priznajmo - utopija! Ne bo uspevala federacija v kateri bo srbstvo igralo svojo perfidno vlogo izigravanja in plačkanja severnih delov federacije v korist "ubožnih" južnih federacij. Vsak narod naj sam gospodari po svoji prevdarnosti in naj presežke svojih financ uporablja v svojo lastno korist! Nad 20 let je Slovenija v kraljevi Jugoslaviji pomagala "zaostalom" južnim pokrajinam, ki so danes prav tako zaostale kot so bile nekoč. Naš finančni presežek je šel vse kam drugam kot v korist "zaostalemu" narodu. Tudi danes tako zvane "zvezne republike" t.j. Slovenija in Hrvatska plačujeta težke davke v korist "revnih" južnih zveznih republik. Slovenci in Hrvati delajo tlako Beogradu danes prav tako kot pred letom 1941. **V takozvani "tretji Jugoslaviji" ne bo nič drugače.**

In še en pomislek, ki je tudi tehteh. Slovenci in hrvatski fantje služijo vojake večinoma v Srbiji. Povsod so pomešani med druge narodnosti. Srbi so udomačeni v slovenskih vojašnicah. V tako zvani "federativni državi, o kateri sanjajo nekateri Slovenci (Srbi o tem previdno molčijo), bo šlo vse po isti poti. Nekeč se bo zgodilo kar čez noč tole: **Srbska vojaška**

Metoda v New Yorku, ki je eden trajnih spomenikov njegovega dela med Hrvati. O delu preč. p. Zakrajška med Slovaki nam je treba odpreti le knjigo, ki jo je letos spisal profesor dr. Fr. Hrušovskij o zgodovini slovaških redov v Ameriki. Poseben del knjige je posvečen preč. p. Zakrajšku in njegovemu delu za ustanovitev slovaškega frančiškanskega reda v Ameriki. Kako je pater Zakrajšek tudi pri Slovaki oral ledino, vidimo že iz uvodnih besed dr. Hrušovskega: "Prvi 'slovaški' frančiškan v Ameriki ni bil Slovak. Bil je to preč. Kazimir Zakrajšek, O.F.M., Slovenec in član ljubljanske province sv. Križa."

Ob priliki njegove petdesetletnice mu njegovi zvesti prijatelji želimo še mnogo srečnih let v Ameriki. Zal samo, da mu za njegovo petdesetletnico ne moremo pokloniti knjige o vsem njegovem delu za Boga, narod in red, česar bi bil gotovo najbolj vesel. Upajmo pa, da zamisel ne bo pozabljena.

Prijatelji

THIS IS SLOVENIA

BLED

"An old Slovene legend tells that once there were only green meadows where now is the lake of Bled; the island was merely a hill, crowned by a chapel through which grazing ship were free to roam."

"A voice from Heaven pleaded, "Put a fence around my church," but the people heeded not.

"One morning the community woke to find a deep lake where the meadows had been; only the hill with its chapel protruded from the water. The watery "fence" served forever to keep the beasts of the field away."

Douglas Chandler, Kaleidoscopic Land of Europe's Youngest King
The National Geographic Magazine,
June 1939, 694.

klika bo izvedla puč, zapre ministre "federalnih" vlad in uvedla centralizem, v katerem bo Beograd zopet glava in srce države. Igra od leta 1918 se bo začela znova...

Zato poštena slovenska javnost ne more razumeti dvoilčne taktike vodilnih slovenskih politikov. Kaj pomaga govoriti o slovenskem državnem programu v SLS, če pa ta po svojem predsedniku molči v tako zvanem Slovenskem Narodnem Odboru.

Upravičeno se vprašujemo: **Kaj naj pomeni prisostvovanje slovenskih političnih predstavnikov pri komemoracijah za Dražo Mihajlovičem, in kaj si naj mislimo o slovenskih predstavnikih, ki so na žalni komemoraciji za komunističnimi žrtvami v Carnegie Hallu v New Yorku vedrili pod "JUGOSLOVANSKO ZASTAVO"...** Izdajstvo je to, nič drugega, dvoilčna politika, zgrešena taktika, ki ne vodi k cilju narodne osamosvojitve, ampak iz dežja pod kap...

"Trdno se načel držimo..." Tako smo nekoč kot Orli prepevali. Tudi sedanji slovenski "zastopniki". Pa je res tako čudno, skoro neverjetno, da taktiziramo in se še s svojo taktiko hvalimo. (Glej R. Sm. "Cilj in taktika" v Sloveniji, okt. 8. 1956).

Hrvati imajo prav tako smolo kot Slovenci. Večina naroda dosledno odklanja bodočo jugoslovansko federacijo, ker nagonsko čuti, da to zanje pomeni narodno smrt. Le "tradicionalni" Vl. Maček še ne ve, kako bi usmeril svojo taktiko. In ob strani njega taktizirajo tudi nekateri Slovenci. Kaj pa, če bodo nekoč morali ugotoviti, da so se v svoji taktiki - zmotili v ško-

do slovenstva?

Če že taktiziramo, taktizirajmo slovensko. Ne jugoslovansko-slovensko! Bodimo dosledni v zahtevah. Majhni smo, zato moramo biti tem bolj glasni, da nas bo svet slišal in vedel za naše zahteve. Nič nam ne koristi, da hodimo na kongrese raznih krščanskih demokratičnih strank, če tam ne znamo ali ne upamo povedati, kje nas čevlji žuli. Dosljej še nismo slišali, da bi kak slovenski zastopnik povdaril slovensko državno idejo. Prav je, da povemo, kako komunizem žuli jugoslovanske narode, povedati pa bi morali ti zastopniki še kaj več: Namreč Slovenci hočemo biti združeni v lastni suvereni državi, V SVOBODNI SLOVENJI, ki ne bo v okviru kake Jugoslavije. Hočemo imeti dobre odnose z vsemi sosedi, toda svobodno hočemo sami, brez "jugoslovanskega" varuštva odločati o svojih zadevah.

Tako postopanje bi bilo častno in slovensko. Dokler o naših slovenskih zahtevah molčimo in pustimo, da slovenska državna ideja spi samo na strankinem programu, svoje slovenske narodne dolžnosti nismo izpolnili. Tako taktiziranje je usodno igračkanje z usodo slovenstva.

Bog daj, da bi v prihodnjem letu 1957 šla slovenska emigrantska politika na bolj slovenska pota!

Mirko Geratich

Opomba uredništva: Po poročilu Slovenske poti (1. IV. št. 3., str. 47) je sedaj tudi dr. Mačkovo stališče jasno: za popolnoma samostojno hrvaško državo.

Koga ne strese mraz?

V knjigi "Immigration and Assimilation", izdani predvsem za ameriške univerze in politike, piše Dr. H.G. Duncan dobesedno takole:

"Nepismenost v Jugoslaviji je visoka in se vrsti od 20 do 86 odstotkov prebivalstva. Odstotek nepismenosti je za posamezne pokrajine (provincas) naslednji: Slovenija, 86 odstotkov; (podčrtali mi); Vojvodina 77,8 odstotkov; Hrvaška-Slavonija, 67 odstotkov; Srbija, 34 odstotkov; Črna gora, 33 odstotkov; Bosna in Hercegovina, 20,6 odstotkov. Da stoji Bosna-Hercegovina najvišje glede pismenosti, se mora najbrž zahvaliti okolnosti, da je bila v letih 1232 in 1322 pod bogomilskimi kralji, ki so ustanovili šole. Slovenci, na nasprotnem ekstremu, pa sploh nimajo svojega pismenega jezika in se morajo za študij posluževati le tujih jezikov" (strani 309 in 310).

Tako se neprestano postavlja resnica na glavo v škodo Slovincem, ki smo — tako trdijo — v Jugoslaviji najbolj nepismen narod, če ne celo najbolj nazadnjaško balkansko-pleme! Tako nas slikajo v času, ko je nepismenost v Sloveniji manjša kakor v Združenih državah in gotovo manjša kakor v Bosni in Hercegovini, ki se nam stavlja za vzgled. In iz takih virov nas spoznavajo tuji narodi, med njimi tuji zastavnik in državnik, ki tolikokrat krojijo našo usodo!

Koga, ki še ima v sebi zrnce slovenske zavednosti in ponosa, ne strese mraz? Dokler ima svet o nas tako krivično podobo, ne moremo pričakovati, da bi nam bil kdaj pravičen.

Tarnanje nas ne bo rešilo. Treba se je sistematično vreči na delo, da nas bo svet prav spoznal in kadar bomo s svojo malo, a čisto pestjo udarili po zeleni mizi, tudi pravično upošteval. Naj navedem v resni premislek samo nekaj točk:

1. Akademiki, ki študirajo na tujem, naj žrtvujejo vse, samo da bodo neprestano vpletali Slovenijo v svoje disertacije in razprave in jo predstavljali v pravi luči. Marsikaj tega bo šlo v tisk, vse disertacije pa so registrirane in posnete na mikrofilm, s čimer pridejo vsaj pred oči izbranih znanstvenikov. (V kolikor mi je znano, so to doslej storili štirje: gđc Gregorič, Kovačič, Mejač, in E. G.)

2. Slovenski zgodovinarji, literati, umetniki in znanstveniki začnejo stvarno in sistematično predstavljati Slovence v tujih revijah.

3. Poiškati je treba založnika in posredovalce res lepih reprezentativnih slovenskih razglednic, ki bi se prodajale po slovenskih in morda celo drugih podjetjih od Toronta do Sydneja in tako utrjevale ljubezen do domovine med Slovenci, tujce pa seznanjale z biseri slovenskih lepot.

4. "Slovenski državci", ki zraven Akademika tako vneto zbira tiskane angleške izjave o Slovencih, naj pri tem važ-

nem delu vsa skupnost bolj pozhrtvalno pomaga. Treba je le v knjižnicah pogledati pod zaglavjem "Slovenia" prepisati gradivo in označiti vir ter ga poslati uredništvu, ki ga zbira in objavlja.

5. Vso pomoč je treba nuditi Slov. kulturni akciji, ki zbira slov. kult. kroniko, zraven tega pa podpirati predlog, da pride še do ustanovitve kar najboljšega lingvističnega oddelka, ki bo lahko pomagal pri vseh reprezentativnih izdajah v tujih jezikih.

6. Pozornost in moči vse skupnosti je treba posvetiti izdaji resnično reprezentativne knjige o Sloveniji in Slovincih. Pri izdaji te knjige bo treba smotno razdeliti delo in stroške, da bo knjiga resna kar največji višini. Izredne važnosti bodo gotovo odseki Slov. kult. akcije, kjer manjka za tako podvzetje samo še lingvistični. Sodelovali bi s svojim gradivom vsi zgoraj naštetih. Potreben je parlament slov. organizacij v Sev. Ameriki, ki bi lahko pretresel in s svoje strani reševal tudi ta pereč problem. Končno bo potrebna še denarna pomoč obrabno-podpornih ustanov, katerih vsaka bi po svetu s parlamentom slov. organizacij odobrila sorazmerni del svojih virov tudi za tako važni namen. Med te ustanove bi spadale: Slovenska narodno-obrambna zveza (ime samo se lahko sicer spremeni) sestavljena iz zavednih prostovoljcev, ki bi za take in podobne namene (rešitev slovenstva na mejah!) prispevali redno letno članarino v znesku, ki bi ga vsak po svoji zavednosti in možnostih izbral sam; Baragova ustanova, ki se zanjo bori akademik Erik Kovačič in se priporoča v pretres in upravo delegatom naših zavarovalnih organizacij; bančni skladi, ki bi jih naj ustanovili slovenski denarni zavodi za slov. narodne zadeve. Je pa še vrsta drugih podpornih možnosti in pri nekaterih podvzetjih bo možno široko sodelovanje na podlagi specifičnih sporazumov med predstavniki vseh podpornih ustanov v Ameriki v sodelovanju s Slovensko kulturno akcijo in s parlamentom predsednikov in funkcionarjev slov. organizacij (glej članek Slov. kult. občestvo).

Važen je v vsakem primeru parlament organizacij — zraven vsega drugje naštetega), prvič zato da pride do močnega demokratičnega kulturnega foruma, ki bo lahko sproti pretresal vsa taka vsenarodna vprašanja in drugič zato, da ne pride nobena ustanov pod peto kake sebične, ozke, totalitaristično usmerjene skupine, kjer bi žrtve zavednega ljudstva ne rodile več res najboljšega možnega sadu za slovensko narodno obrambo in kulturo in za čast tako žalostno zmaličenega slovenskega imena v širokem svetu.

Zakaj bi nas stresal mraz? Na delo, da bo Slovincem topleje in lepše!

Edi.

SOCIALNI TEDEN KANADE

Od 18. do 20. novembra je bil v Torontu (King Edward's hotelu) četrti katoliški "Socialni teden". (Catholic Social Life Conference) pod pokroviteljstvom njegove Eminence kardinala McGuigana. Socialnega tedna so se udeležili delegati iz angleško govorečega dela Kanade. Predmet letošnjega študija na katoliškem socialnem tednu je bil: "Socialni nauk Cerkve in vzgoja".

Socialni teden se je začel v nedeljo z liturgičnim uvodom in sveto mašo v stolni cerkvi sv. Mihaela, katero je daroval kardinal McGuigan. Pred sv. mašo je imel uvodni govor nadškof Panico, apostolski delegat za Kanado. Ostala predavanja in razprave so bila v dvoranah King Edward's hotela. Med številnimi delegati iz vseh delov Kanade je bilo tudi 24 nadškofov in škofov, od katerih jih je nekaj tudi predavalo.

Katoliški "Socialni teden" se je zaključil s slavnostnim

banketom v kristalni dvorani hotela. Slavnostni govornik na banketu je bil ministrski predsednik Kanade Louis St. Laurent ki je poudarjal veliko važnost papeških socialnih okrožnic za moderno državno socialno zakonodajo. Banketu je predsedoval kardinal McGuigan. Poleg visokih cerkvenih dostojanstvenikov se je banketa udeležil tudi torontski župan Natan Philips. Kot končno resolucijo katoliškega Socialnega tedna je kardinal v imenu vseh udeležencev kat. Socialnega tedna apeliral na ministrskega predsednika Kanade, naj kanadska vlada stori vse, kar ji je v njeni legalni moči, za pomoč trpečemu madžarskemu narodu.

V času "Socialnega tedna" je bila v hotelski lobi prvega nadstropja razstava emigrantskih skupin, med katerimi je bila častno zatopana tudi slovenska skupina. Slovenski del raztave je v imenu slovenske župnije pripravil v Clevelandu živeči umetnik Gorše in torentčan g. T. Kramolc. F.T.

KNJIGE IN REVIJE

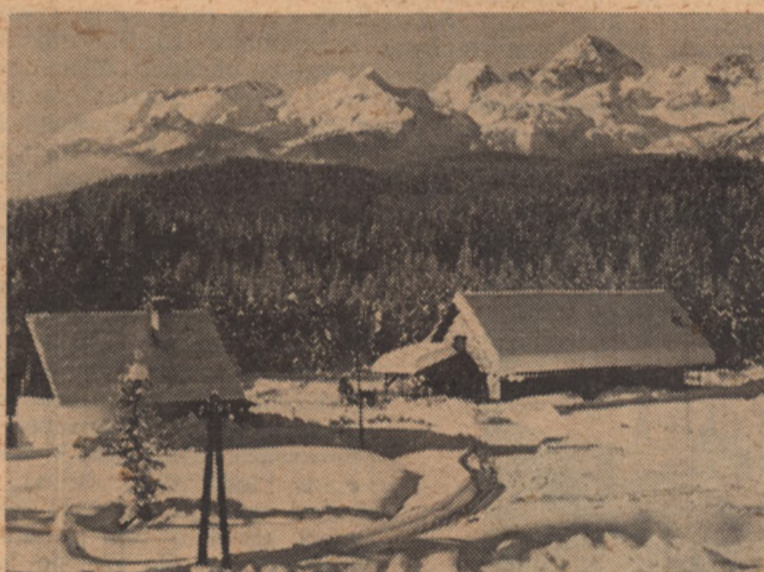
Slovenska pot, leto IV., št. Breuninga S.J. Poedinec in družba (dreš), o knjigi J.L. Thomasa S.J. Ameriška katoliška družina (dreš) in o knjigi Rupnika (Skoberne Slavko), Slov. ljudska stranka in "Samoslovinci" (Ske) ter obilo gradiva pod zaglavjem Glasovi in mnenja.

Razgovori in razgledi vsebujejo v dvojni številki (7-8): Omnia ad maiorem Dei gloriam (R. Čuješ), Psihologija odnosov (Mira Čuješ, konec), Nasprotje (R. Čuješ), Avtomacija, gledanje podjetnika (General Electric), Ozadje ponujene roke, Vzgoja mladine v domovini (Ludvik Krški),

Hrvatski kalendar 1957, Croatian Almanac, uredila Silvija Grubišič in Kvirin Vasilij, izdala uprava Hrvatskega katoliškega glasnika v Chicagu, cena \$2.- Poleg koledarskih podatkov in drugih splošno zanimivih člankov kot je razprava o križu in razpela (F.D.Lasič), o paleontologiji (S.Grubišič), socialnem zavarovanju (M.Meheš), družini (S.C.Sarič) razprav-Sociologiji (akademik iz do-lja dr. S.V. o vpršanju, ali je Jugoslavija nujna in možna.

Srbska nadutost nima meje

Narodnostne skupine v Chicagu, ki predstavljajo dežele za železno zaveso, so pričele z ragovori, kako se medsebojno povežati v borbi proti komunizmu. Sestavljen je bil odbor, kateremu je načeloval Poljak dr. Walter Jarozcevsy. Zanimivo je, da se je hotel nek Srb postaviti za zastopnika "jugoslovanskega naroda". Naletel je na odpor. Navzoči so mu dali ljažo celo komunistično pagando". "Vi širite narodnostno mržnjo", "Ali vas ni sram"? tako in podobno so klicali zastopniki ABN prepadenemu Srbu. Ta dogodek je ponoven dokaz, da Srbom v Chicagu prav tako kot drugod po svetu ni mnogo mar do enotne protikomunistične fronte. Za blatenje svojih političnih nasprotinikov uporabljajo celo komunistično pagando. S tem se postavlja v isto s komunisti v Srbiji, Hrvatski in Sloveniji, ki so vse protikomunistične javne delavce oblatili z najgršimi očitki, ki jih zmore le peklenska mejni nadutosti so se spravili nad Hrvate. Na ponovnem sestanku dne 28.nov. so privlekli na dan knjigo poznane-ga komuniste Viktorja Novaka iz leta 1948 pod naslovom: "Magnum crimen". Na podlagi te komunistične publikacije so hoteli umazati hrvat-ski narod, zlasti zastopnika na račun drugih. Če ne gre Hrvtov preč. g. Berta Dra-zlepa, pa mora iti zgrda, tudi gičeviča. Srbi so tudi tokrat z Orjuno. "četniki" itd. Vsak delali račun brez krčmarja. Navzoči so soglasno obsodili tako gnusno početje. "Vi vla-Proč od Beograda!"

Mrzli studenec, zadaj Triglav

Hranilnica in posojilnica

Janeza E. Kreka

V TORONTU

VOŠČI VSEM ČLANOM IN PRIJATELJEM
BLAGOSOVJENE BOŽIČNE PRAZNIKE TER
USPEHOV POLNO LETO 1957

Uradne ure vsak torek zvečer od 7.30 do 9 in
ob nedeljah po pozni maši.

646 Euclid Ave.,

Telefon LE. 2-4746

SREČEN BOŽIČ IN NOVO LETO 1957

naročnikom in vsem Slovincem
želi zastopnik darilnih paketov

SLOVENSKEGA DOBRODELNEGA DRUŠTVA - TRST

in se priporoča

ANDREJ KAČIČNIK

434 DUNDAS ST. W. TORONTO, KANADA
EM. 4-5045

Blagoslovljen Božič in Srečno Novo Leto 1957
vsem Slovincem, doma in po svetu,
želi
odbor S N Z v Jolietu-USA.

Vsem Slovincem

VESEL BOŽIČ IN SREČNO
NOVO LETO 1957

Naj novorojeno Dete čimprej nakloni slovenskemu
narodu novo rojstvo svobode v samostojni
slovenski državi!

Želita

Glavni odbor S N Z in Odbor S N Z za
v USA Chicago

Vesel božič in srečno
Novo leto želi
QUEEN CLEANERS
1685 Dundas St. W.—Toronto
LE. 3-6768

Na zalogi imam vse vrste no-
vih hlač po zmernih cenah.
Kemično čiščenje in popravl-
janje damskih in moških ob-
lekov ter izdelava novih oblekov
po meri.
FRANC KOTNIK

Vesel božič in srečno
Novo leto želi
"KNOCK OUT"

Krojaška delavnica in kemič-
na čistilnica oblek. Solidna in
hitra postrežba.
Priporoča se
EMIL ZIMSEK
264 Queen Str. East, Toronto
Telefon EM. 4-4848

Blagoslovljen božič in srečno Novo
leto želi

MARY LINDA BEAUTY SALON

4 Short Str. — OR. 3400
(Eglinton in Dufferin)
Priporoča se lastnica
Mrs. S. GLAC

ALI SI NE ŽELITE

da bi Vaša družina praznovala Božič v novem
domu

SEDAJ JE ČAS, POHITITE

\$ 2500 deposita Vam kupi nov bungalow v
bližini mesta.

Za informacijo o tej in drugih hišah, za kupovino
prodajo ali pa izmenjavo hiš se obrnite
z zaupanjem na Vašega rojaka

Franceta (Acita) PAVLIN-a
Tel. LE. 1-3584 ext. 9
ali na dom CH 4-1096

BRETHOUR & MORRIS LTD. Real Estate
107 Roncesvalles Ave., Parkdale

POHITITE

S PRAZNIČNO POŠTO!

Svojo pošto boste pospešili in zagotovili, da bo
prispela varno, če boste

- naslovili pošto jasno, pravilno in popolno,
vključno polno ime namembne dežele. Če le
mogoče, rabite angleško obliko;
- če boste dali na pošti tehtati in pregledati
pakete preko morja in letalska pisma, da bo
poština pravilna ter pravilno izpolnjene
spremljevalne tiskovine ter carinske izjave;
- če boste uporabljali za ime in naslov "TIS-
KANE ČRKE". V paketih zapišite naslov zu-
naj in znotraj paketa. Zagotovo označite svoj
lastni naslov v zgornjem levem kotu kuverte
aŕ paketa.

Zapomnite si... Vaš paket ima pred sabo dolgo
pot. Zato ga dobro zapakirajte. Uporabljajte
okrepljeno lepenko, zavijte ga in povežite z močno
vrstico.

Dodatna pojasnila glede pošte morete dobiti na
najbližjem poštnem uradu.

IZDALO KANADSKO POŠTNO MINISTRSTVO

Blagoslovljene božične praznike in srečno Novo leto želi vsem Slovincem
SLOVENSKO GLEDALIŠČE
v Torontu
Vabimo na predstavo VOĐE 13. januarja
v cerkveni dvorani.

Vesel Božič in srečno Novo leto želi vsem članom ter prijateljem

SLOVENSKA NARODNA ZVEZA ZA KANADO
v Torontu

Vsem prijateljem, znancem in sodelovalcem po širnem svetu želim blagoslovljene božične praznike ter srečno in zadovoljno Novo leto 1957.
MIRKO GERATIČ
2737 W. 16th Street
CHICAGO 8, Ill. U.S.A.

BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO 1957 ŽELE VSEM PRIJATELJEM IN ZNANCIEM:

Družina Ludvik Jamnik	Ing. Viktor Škof in družina
Družina dr. Augustin Kuk	Alojzij Šribar in družina
Marjola Šešerko	Janez Senica
Sterle Ivanka	France Turk
Judita Makarovič	Franc in Andrej Strlič
Ludvik Kastelic	Štefa Mehle
Zvone Hrastnik	Zlata in Zora Bartol
Jože Pogačar	Wiljem Kaukler in družina
Vladimir Mauko	Francka Zupančič
Družina Franci Pajk	Ing. Tone Seljak in družina
Družina Janez Vizintin	Vili Čekuta in družina
Družina Dr. France Habjan	Ivan Cerar
Dora, Lojze in Tomažek Koželj	Stane Pajk
Pestotnikovi in Oparovi	dr. Marijan Bartol in družina
Mici in Franček Pliberšek	Rudolf Čuješ in družina

Slovenska dobrodelna organizacija

KARITAS

ki že dolga leta uspešno podpira pomoči potrebne v Kanadi in po svetu, želi vsem Slovincem in Slovenkam blagoslovljen

BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO 1957

Prisluhnite trpečim in podprite dobrodelno akcijo.
ODBOR

BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE IN VESELO NOVO LETO 1957 ŽELI VSEM SLOVENCEM, PRIJATELJEM, ZNANCIEM IN STRANKAM

Rudi Kus

PLASTERING CONTRACTOR

128 Nairn Ave. — TORONTO, Ont., —LE 5-1435

Blagoslovljene božične praznike in srečno Novo leto želi vsem Slovincem in Slovenkam v Torontu in okolici

ANTON'S MEAT MARKET

633 VAUGHAN ROAD, TORONTO, ONT.,
Tel.: RE. 0423

(Na vogalu Vaughan in Oakwood)

Vedno na razpolago vsakovrstno meso in mesni izdelki.

SE PRIPOROČA VSEM LASTNIK

ANTON BAVDEK

Vsem Slovincem v Torontu in okolici želi blagoslovljene božične praznike in srečno Novo Leto slovenski odvetnik in notar v Torontu

Carl Vipavec

278 BATHURST STREET
Room 4 - Tel.: EMpire 4-4004

MED SLOVENC

TORONTO

G. France Pepevnak je bil pred odhodom v Kanado promoviran za doktorja živnozdravilstva. Iskreno čestitamo! Z njim prihaja v Toronto tudi zdravnik dr. France Porovne. Dobrodošla!

Na občnem zboru SNZ za Kanado v Torontu 2. decembra je bil izvoljen naslednji odbor: dr. Avguštin Kuk, predsednik, gđc. Marjola Šešerko, tajnica, gđc. Štefa Mehle, blagajničarka, gg. Ludvik Jamnik in Janez Senica nadzornika.

Na sestanku Slovenskega kulturnega krožka 25. novembra je predavala o Mehiki ga. dr. Ljudmila Dolar-Mantuani. Udeležba: 29 oseb.

CHICAGO

Dva koncerta. Glasbeno življenje v novembru je bilo dokaj živahno. Bila sta kar dva koncerta. V nedeljo 18. novembra je priredil poznani hrvatski operni pevec Dragutin Šostarko koncert klasičnih pesmi v dvorani češkega Sokola. Koncert je ob sodelovanju hrvatskega pevskega zbora Zora in slovenskega moškega zbora France Prešeren prav lepo uspel. Operni pevec Dragutin Šostarko slovenskemu občinstvu ni nepoznan. Njegov bas je polnozveneč in izvanjanje občuteno, da vsakokrat zajame občinstvo. Tudi tokrat je bilo tako. Ploskanja ni bilo konca. Od slovenskih pesmi je Šostarko zapel narodno "Oj ta mlinar." Tudi oba zbora sta bila dobra.

V soboto 24. oktobra smo imeli priliko zopet poslušati naše svetoštetfanske pevce, ki jih vodi p. Vendelin Spodov. Koncert je obsegal dva dela. V prvem delu so bile na sporedu umetne in narodne pesmi. Skladbe, ki so bile predvajane, zahtevajo močen in dobro zaseden pevski zbor, zlasti H. Sattnerjeva kantata Ob nevihti. Če bi bil naš zbor številnejši in orkester večji, bi bila tudi izvedba učinkovitejša. Moramo pa reči, da so se pevci dosti dobro postavili. Zdi se, da dvorana ne odgovarja svojemu namenu. Ni dovolj akustična. Narodne pesmi je dokaj dobro zapel ženski pevski zbor podružnice Slov. Zenske Zveze. V drugem delu koncerta je bilo občinstvo prijetno presenečeno ob opereti Mlada Breda. Nastopali so pravi Turki in Turkinja, pa tudi dekleta in žene v lepih slovenskih narodnih nošah. Vloga mlade Brede je pela ga. Milena Šoukal, njeno mater Mino je pevsko in igralsko prav dobro podala ga. Gerželjeva, turškega kapitana Hameda je pel g. Tony Trinko, njegovo mater Kasandro gđc. Mokorel. Izvedba je bila dobro naštudirana in so vsi nastopajoči želi zasluženo pohvalo. Presenetil nas je sicer majhen, toda kar dober orkester, ki je lepo spremljal dogajanje na odru. Pevcem in p. Vendelinu prav iskrene čestitke. Le tako naprej!

Martinovanje Slov. Narodne zveze - v soboto 10. novembra je pokazalo znova, v slovenski Tomazinovi dvorani, da ima Slov. Narodna zveza krog stalnih prijateljev, ki se ne ustrašijo ne dela in ne žrtev za uspeh prireditve. Tudi ta družabna prireditve - po dolgem času zopet pristno slovensko Martinovanje, združeno z vinsko trgovijo, je privabilo mnogo gostov. Igrala je Roman Posedijeva godba. Ves večer je vladalo pravo domače veselje. "Policaji" in sodnik so imeli mnogo posla, da so lovili in kaznovali "tato-ve" grozdja in drugega zlahtnega sadja, ki je tako zapeljivo mikalo plesalke in plesalce. Ko so drugod že zapirali lokale, je v Tomazinovi dvorani bilo še živahno. SNZ je lahko ponosna na to prireditve. Vse naše prijatelja pa že sedaj obveščamo, da bo zopet tako veselo, ako Bog da, na zadnjo soboto v predpustu, t.j. 2 mar-

ca 1957., ko bomo imeli predpustno plesno zabavo.

Verska svečanost za trpeči madžarski narod. Junaška vstaja Madžarov proti komunistični tiraniji in nepopisno trpljenje tega naroda je vzbudilo splošno sočutje po vsem svetu. ABN v Chicagu je organizirala v soboto dne 10. novembra v novi cerkvi sv. Petra na W. Madison Str. versko svečanost, ki je združila v molitvi za preganjane pripadnike narodov za železno zaveso. Velika cerkev je bila nabito polna. Pridigo in sv. mašo je imel škof Brizgys, begunec iz Litve. Med mašo so peli pevski zbori raznih narodnosti cerkvene pesmi v svojem jeziku. Tako je tudi ta verska svečanost znova potrdila enotnost narodov, ki žive za železno zaveso. Daj Bog, da bi združena molitev prodrila oblake in dosegla konec trpljenja ter vstajenje tlačanih narodov v pravi svobodi in krščanski demokraciji!

Filmska predstava Slov. Narodne Zveze. V januarju, datum še ni točno določen, bomo imeli priliko videti lep film pod naslovom "Never take no for an answer". Lepa, nad vse ljubka zgodba malega Peppina z njegovim osličkom. V filmu bomo videli tudi slike iz Vatikana. Legija dostojnosti je dala ta film na prvo mesto. Več v vabilih.

BUENOS AIRES

Dr. Ignacij Lenček — srebrni mašnik. Na tretjem filozofskem večeru SKA 3. novembra je predsednik Ruda Jurčec čestital predavatelju dr. Ignaciju Lenčku, dekanu slovenske teološke fakultete v begunstvu in vodji filozofskega odseka SKA k 25 letnici našiškega posvečenja. V svojem govoru je omenjal pomembno vlogo slovenskih duhovnikov pri slovenskem kulturnem ustvarjanju. Jubilant

POSEBNA OBJAVA

SAS
IMIGRANTSKA VOZNA
ZDAJ \$196.90

IZ NEMČJE

(\$210.80 iz Avstrije)

v U.S.A. ali CANADO

Vse vlade so zdaj odobrilo posebno znižanje vozne za potovanje priseljencev po SAS. Ako imate sorodnika ali prijatelja, ki ima dobiti vizo, povprašajte takoj Vašega potniškega zastopnika ali SAS za podrobne informacije o tej novi uredbi najnižjih cen... najhitrejšega potovanja. Po SAS so lahko tukaj preko noči:

67 Yonge St., Suite 1112 — 1010 St. Catherine St. West
TORONTO, ONT. **MONTREAL, P.Q.**
Empire 2-1568 UNiv. 6-8716

pa je predaval o problemu **Za Ehrlichov spomenik so darovali oz. obljubili: Bogdan Novak, San Diego, Wisc. \$40.-**

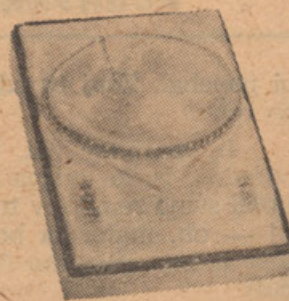

Pokljuka — Planica — Javornik

PRIHRANITE 50.- \$ ali več in

DOBILI BOSTE DAR

PRI ST. PAUL FEDERAL
IZBIRAJTE

Ovratnica
in uhani

Držalo iz sterling srebra,
rezilo iz nerjavečega jekla.

Uvoženi umetni dragulji vstavljeni na roko kot diamanti pri Reco, Fifth Avenue

POZOR OTROCI! Poseben dar za vas za štednje!
Imperial Mark XII fotoaparati in osvetljevalec.
Zajamčen, za 12 črno-belih ali barvanih posnetkov.

SAMO ENO DARILO NA VSAK VLOŽNI RAČUN

Zadeni 1957 MERCURY

67 NAGRAD za počitniško potovanje za našo 67 letnico.

1. NAGRADA
Krasen 1957 Mercury 4 sedežni "avto sanj", popolnoma opremljen
2. NAGRADA
Teden počitnic za dva na bajni Miami Beach obali, vsi stroški plačani.

3-67 NAGRADA ročno izdelani kovčki

TA TEKMA JE ZASTONJ

Prične se 17. decembra 1956. Pridi, vpiši se, oceni, koliko denarja je v naši "Piramidi rasti". Cenitve, ki bodo najbližje pravilni vsoti, bodo zadele nagrade.

Popolna navodila za tekmo so na uradni tiskovini ki se dobi pri St. Paul Federal

Oglejte si 1957 Mercury, kovčke in vse nagrade na razstavi pri St. Paul.

ST. PAUL FEDERAL SAVINGS

6720 WEST NORTH AVENUE · CHICAGO 35, ILL.
NATIONAL 2-5000

HOURS: Monday, Tuesday, Thursday, 9 to 4. Wednesday and Saturday, 9 to 12 noon. FRIDAY, 12 noon to 8

A SIXTY MILLION DOLLAR SAVINGS INSTITUTION

Iz prisem uredniku

„...Prepričan sem, da je ta akcija, ki ste jo začeli za ustanovitev svobodne slovenske države, zgodovinskega pomena za ohranitev naše narodnosti. Saj sicer smo in bomo ostali svetu nepoznani, ostali bomo vedno le „Jugoslovani“, od „Jugoslovanov“ pa so znani le Srbi in Hrvatje, ki so imeli lastno državo. Če so drugi manj kulturni in manj delazmožni narodi Azije in Afrike zrelji za lastno državo, zakaj naj bi mi Slovenci bili vedno prežeti s suženjskim strahom, da nismo zmožni samostojnega življenja? Pravijo, da smo sami prešibki, da bi se branili pred sosedi in da bi gospodarsko dobro izhajali. Glede zunanje obrambe je dobro vedeti tole: če računamo na urejevanje sveta po načelu pravice in prava, smo dovolj močni, da se branimo, če imamo pravico na naši strani in lastno državo, ki zna govoriti v našem imenu; če pa računamo, da bo svet vedno urejevan po načelu sile, tudi Jugoslavija ne pomeni veliko saj je med trenjem velesil le trhlo kolesce. Jugoslavija je res večja država kot pa bi bila Slovenija, a utegne imeti tudi več sovražnikov, proti katerim se je treba braniti... Zlasti pa bi moral vsakega, ki res ljubi ohranitev in zdravje našega naroda, skrbeti **problem nrvnosti**. Jugoslovanske vojašnice so bile prava šola pohujševanja in uničevanja najdragocenejše narodove dobrine: čiste mladosti. O tem more dvomiti le, kdor ni okusil kasarniškega življenja in je življenje v južnih krajih poznal le iz „višjega političnega“ vidika. Naši fantje so morali iti služiti vojsko na jug in so bili tam izpostavljeni moralnim razvadam in iz njih izviračim boleznim, v naše kraje pa so prihajali drugoverski vojaki in oficirji in orožniki ter minirali poštenost naših družin. **V verskem oziru** nimamo kaj izgubiti, če se ločimo od Srbov in postanemo samostojni-njihovi zavezniki pač ne pa podložniki. Ta podložnost nas je stala veliko verskih odpadov in s tem odpadov od naroda, saj je že dolgo dokazano, da po verskem odpadu sledi navadno tudi narodnosti odpad. Torej le pogumno in vztrajno nadaljujte svojo akcijo!...”

Najlepše darilo za božič je fotografski aparat ali pa filmska kamera.

Največjo izbiro prvovrstnih foto in filmskih kamer, projekcijskih in povečevalnih aparatov in drugih fotografskih potrebščin iz Evrope ima v Torontu

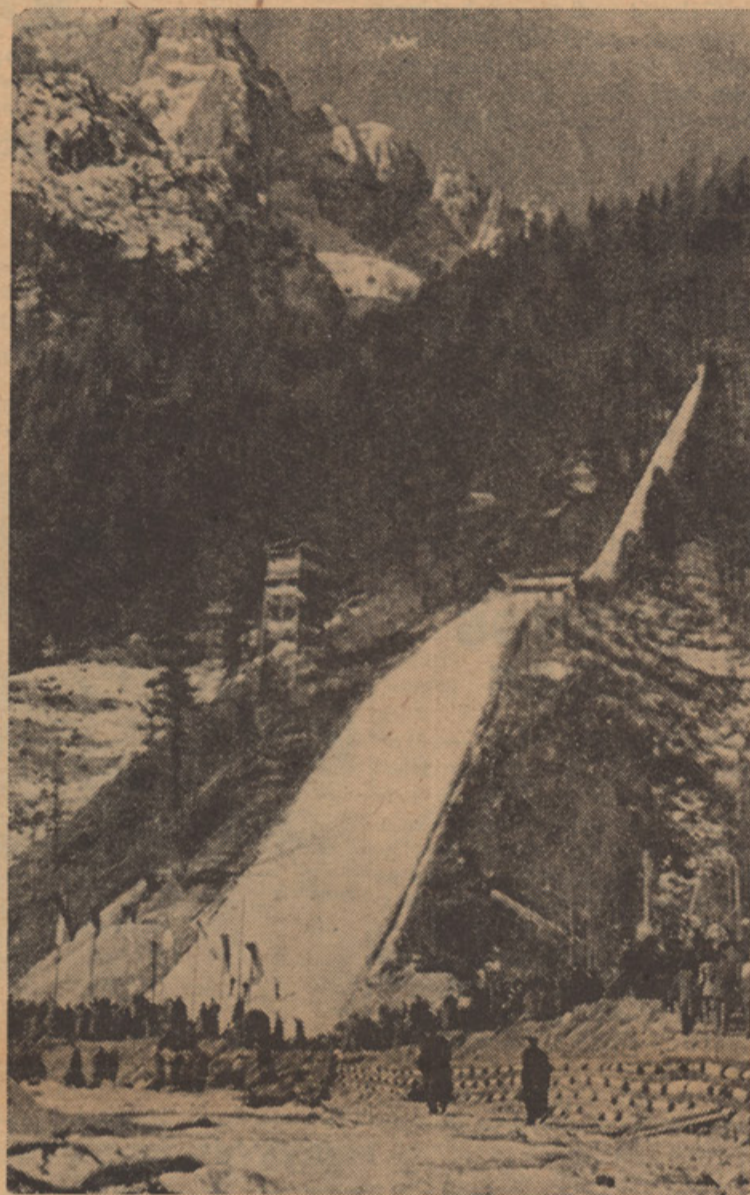
McCutcheon's Camera Shop

MEAPLE LEAF GARDEN, 62 Carlton Str., Toronto

TEL.: EM. 3-5129

Obiščite čimprej to odlično trgovino ali pa telefonirajte in vprašajte za gospoda Lenarda, ki je specialist za fotografijo in ki Vam bo najboljši postregel v slovenskem jeziku.

Trgovina je odprta vsak dan do 6 ure, v petek 9 ure, ob sobotah do 5 ure.

Planica: Največja smučarska skakalnica na svetu.

Ziljska narodna noša

Lepota Gorenjske

Vsem Slovincem in naročnikom ter čitateljem lista "Slovenska Država" želi blagoslovljen božič in srečno Novo leto 1957 ter se vsem priporča katoliška tiskarna

ST. JOSEPH'S PRESS

831 Bloor St. W., — Toronto
LE. 2-4684

Penmans

"27" Z RUNOM PODPLETENO

SPODNJE PERILO

Zimsko spodnje perilo, ki nima tekmece glede toplote, nosnosti in resnične vrednosti. Krojeno za svobodno gibanje v debelo z runom prepleteni tkanini za izredno toploto. Penmanova izdelava predstavlja sama zase posebno vrednost. Na razpolago so srajce, spodnje hlače in kombinacije za moze in fante.

Poznani ze od l. 1868

27-FO-6

Slovinci kupujejo
v slovenski trgovini

Joe Gomilar

1801 W. Cermak Road
CHICAGO, ILL.

Vse, kar potrebujete za kuhinjo, dobite pri J. Gomilarju. Tudi OKUSNE KRAVJSKE KLOBASE, SUHE ŠUNKKE, PREKAJENE SVINJSKE ZELODCE. Prav sedaj pa ima IZVRSTNO KISLO REPO in AJDOVO MOKO. Pridite, videli boste, da boste dobili dobro blago! **SVOJI K SVOJIM**

V ZDA je vedno več žensk

Dočim je bilo 1. 1900 na 100 žensk v ZDA 104.4 moških, se je razmerje zadnje čase spremenilo. 1. 1950 je bilo na 100 žensk samo še 99.2 moških in po cenitvi 1. julija 1956 celo samo 98.4 moških. Od 1. 1956 je naraslo število nad 65 let starih za 18.3% na 14.4 milijonov, število šolskih otrok (5 do 13 let) za 31.7% na 29.2 milijona, dočim je celotno prebivalstvo naraslo za 11.2% na 168,091.000.

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja dvajsetega v mesecu.

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado 3.-\$, za Argentino 20.- pezov, za Brazilijo 50 kruzairov, za Aznglijo 0.75 L, a Avstrijo 30.- šilingov, za Avstralijo 2.- avstr. L, za Italijo in Trst 600.- lir, za Francijo 500.- frankov. Naročniki v Argentini morejo poravnati naročnino tudi v upravi Slovenske poti.

DARUJTE V TISKOVI SKLAD!

PORAVNAJTE NAROČNINO!

PRIDOBITE NOVE NAROČNIKE!

Ludvik Krški

Jugoslavija, edinstvena država na svetu

POD VERNIM KROVOM

Slovenski narod - Marijin narod! - Prav zaradi tega, ker se je prav pred kočo zlomila sovražna ost, kjer so zrasli heroji v trpljenju, sem dal temu pisanju naslov "Pod vernim krovom".

Tukaj se ni odigral samo boj za košček zemlje, temveč je šlo vedno za bistvo. Domačija je hotela ohraniti križ v kotu, rožni venec na steni in svoje običaje. Na posvečeno zemljo, od pradedov negovano, ne sme stopiti, še več, ne sme zagospodariti noga ubijalca, človeka, ki je preziral in se s tega norčeval, kar je bilo tem ljudem drago.

Pred nami stojijo liki kmečkih mater, očetov in mladeničev ter mladenk, ki nam jih čas ne bo izruval iz srca.

Ze od nekdaj je bila kmečka mati junakinja, pred katero se je človek čutil neskončno majhnega, slabega, podleža, kar nam je Cankar lepo povedal. Vzgojila je sinove, ki so delali predano za narod, ki pa so pozabili na kraj, kjer so se rodili, naložili prav materam velika bremena, ko so jih pustili mogoče v samotni na stara leta. Vprašam, kdo je več zrtvoval za narod. Mati ali sin? Oh, kako mnogokrat na to pozabljam. Na vrhovih književnosti, v vrstah mož, ki so se odlikavali v delu za narod v cerkvenih in svetnih dejavnostih, najdemo nešteto sinov, ki jim je kmečka mati dala le srce, ker drugega ni imela ne v glavi, ne v rokah, toda to je zadostovalo. In ta zbor, te pionirje, kmečka mati še vedno poživlja. To je skrivnostno zaledje, bi mogel reči.

To mater so v teh časih čakale še težje naloge. Ta mati, ki ni poznala cerkvenih očetov po knjigah, ki ni bila oborožena s silogizmi, je morala v teh časih braniti križ. Ko je molitev utihnila po nekaterih cerkvah, šolah, ko so jo zasmehovali v javnosti, je ta mati molila na pragu angelovo češčenje, ko so brezumni roparji stikali po skednjih in kaščah. Kaj mislite, je mogel postati sin, ki je to videl? In politični priganjači? Tukaj so se čutili ponižane, kmečke matere niso mogli dati v zapor. Stala je nad temi dogodki in prav zaradi tega mogla vršiti tako velika dejanja.

Mati je bila, ki je čutila, da je neka družina v sosesčini lačna, mati je bila tista, ki ni izgubila poguma, da bi skrila pred roparji najnujnejše za družino. Ni mislila, da bi jo mogli zapreti, temveč njen naravni čut ji je rekel, stori sedaj, kar moreš. Ta boj se je vlekel v leta in še danes

ni ponehal. Zdaj tu zdaj tam je treba, da se mati postavi po robu.

In materina bol. V grobu ji leži sin, ki ga je komaj odredila, preko morja spet se zgublja drugi sin, ki je tako ljubil svojo zemljo, v tujem jeziku oznanja njen sin evangelij — oh, materina bol. Ta mati je zopet tista, ki ve, da ima nalogo ponovno dati rod, ki bo ljubil, kar njeno srce čuti.

Sedaj je ostala čisto samo. Sinčka uči delati križ, šolarčka razgleduje po svetu—čisto po svoje—daje mu lepe knjige, pelje ga v cerkev, obuja z njim spomine, vse, kar naj ve slovensko srce.

Socializacija ni računala na ta odpor. Ni vedela, da bo zadaj stala mati, ki bo znala braniti, kjer bo treba. Očetje-strah me je misliti nanje. Česar mati ni mogla dati, je dal oče. Garal je in spravljal skupaj z najmlajšim sinčkom in s še preostalim kljusetom, da je zadostil državi in družini. On je bil moški, ki je vedel, kaj so zakoni. Vedel je, da ga bodo zaprli, če ne izpolnil obveznosti do države. Dovolj mu je bilo jasno, da bo kaznovan, če ga bodo dobili pri "krajih svojega", vedel je, da bo imel sitnosti, če ne podpiše, da se odpoveduje svoji zemlji. Mogoče bi to storil oče, ko ne bi stala zadaj mati. Družina bi gladovala, ko ne bi stala zadaj mati. Tukaj vam rečem, je bilo življenje, ko smo čutili vsi za enega in eden za vse. Družina-to mi je svetost.

Vprašam vas, kaj mislite, je ta mladi rod, ki je rasel ob teh hrabrih očetih in materah? Mislite, da ta rod ni vredem svobode? Vpebovpjoče je dejstvo, da je prodan, izdan za tisto nično ceno, da se ohranja mir na milijonih žrtev in nepopisnega trpljenja izdanih narodov. Dovolj velike stvari so to, da se zamisli ob njih politik-klavrna figura svetovnega formata.

Naj je pisal Kidrič, Kardelj ali Tito kar koli je hotel v tolmačenje, zakaj ni uspelo, pomeni to zame samo še nov dokaz, da niso vedeli, vedeli, kaj jim stoji nasproti, da niso znali tistega spoštovali, kar jim je dala lastna mati. Pred svetinjami naroda, ki jih je ta čuval preko stoletij, ne bodo tudi ti mogotci napravili prav nič zlega. V domovini raste nov rod, četudi ga taje doma, četudi nanj ne računajo zunaj.

Ta rod se prebuja in že je začel soditi, stiska pesti, ko vidi, da je prodan. Pa pride čas!

Pa pride čas! V to ljudje verujejo, sicer bi bilo to upiranje nesmisel. Zavest v zmago pravice se veča.

Neštetokrat sem jokal v mestu lačen kruha, ki mi ga mati ni mogla dati. Pozabiti smo morali na sebe, da smo skupnosti dali nad 3000 kg pšenice. Garal sem za ta pridelek in v jeseni šel lačen nazaj v mesto.

Zakaj sem povedal to? Lačni želodci in žuljave roke so naš opominjala, kako naj se učimo—kako naj se naučimo socialnega nauka, ki so ram ga predavali. To ni bil nauk — to je bila politika.

Ljudje, ki ne poznajo življenja, se pač poslužujejo statistik in te se grmadijo na kupe, ko ugotavljajo uspehe in poraze. Tem številkam, ki jih mnogi dobro poznate, sem hotel dati le življenje.

In naj govorijo, kar hočejo, da je bilo podeželje zaostalo, da se zaradi tega ni posrečilo, jaz temu ne morem verjeti. Odkriva se mi samo dejstvo, da so oni vse, kar je bilo narodnega, prezirali v svoji nadutosti in se danes zavili v teorije, ki so že popolnoma mimo življenja. Teh narod pač ne razume, ker še ni kandidat za norišnico. Kdo bi se spoznal iz teh odloč, so zmigovali kmetje, ko ne odgovarjajo realnosti. In zmaterializirano življenje prav kmet odklanja, ker je odvisen od preštevilnih zakonov narave.

Gotovo je, da bomo mogli naštet še druge momente, zakaj je val kolektivizma moral ostati sredi poti, vendar se mi zdi nekaj prvenstveno in sicer: narod ima zavest, da v to skupnost, ki je pogazila in že apriori zankala pravilne odnose sožitja, noče iti in nikoli ne bo šel. To je sicer enostavno mišljenje kmečkih množic, ki ga ni še nihče zapisal, ki pa more vsakdo spoznati, če se med temi ljudmi mudi z njimi trpi-takrat spozna tudi, da je življensko in v to veruje.

Možno je sicer tudi še proti temu delati. To je namreč samo še zavest, ki ni še utelešena moč. Nekdo, ki hoče uporabljati silo, tukaj navidezno še more zmagati. To nam dokazuje razvoj v sami Rusiji, kjer niso še po 40 letih napravili raja, nasprotno, še danes morajo tem množicam poviševati prejemke, da bi jih zadovoljili in navdušili za delo. Pa vse zastoj! Zaslužnjiti so jih uspeli, toda uspeli niso.

In naši komunisti se morejo truditi še 100 let po vrhu in ne bodo prišli prav nič dalj. Človek le ni stroj, čeprav so to že trdili mehanisti pred komunizmom. Ideologi tudi kmečkih mozganov ne morejo zadovoljiti in prav te še najmanj.

Krvave revolucije Tito ne more nič več obnoviti, če si noče s tem sam pripraviti konec. Pot v socializem se je tukaj končala. Sedaj je le še prisiljeno poživljanje gospodarstva v tej smeri.

"Pod vernim krovom" raste nov rod, ki ljubi resnično svobodo. Težkoča je žal v tem, da je prodan v sužnost, kjer je izgubil človečanske pravice, ko niti govoriti ne sme.

Ta rod, poln življenja, le še upa, da je še možna rešitev.

(Dalje prihodnjič)